

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Дрозда Олексія Юрійовича на дисертаційну роботу
Вітрука Володимира Олеговича на тему: «Правове регулювання
професійного розвитку працівників судових органів в Україні»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
081 – Право**

Актуальність дослідження. Тема дисертаційної роботи Вітрука Володимира Олеговича є надзвичайно актуальною в умовах сучасних реформ, які відбуваються в судовій системі України. Професійний розвиток працівників судових органів відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності правосуддя, підвищенні якості судових рішень та зміцненні довіри громадян до судової влади. Сучасний етап розвитку української правової системи характеризується значними викликами, пов'язаними з реформуванням судової системи, інтеграцією до європейських правових стандартів та необхідністю постійного підвищення кваліфікації працівників судових органів.

Значущість теми зумовлена також тим, що професійний розвиток є важливою складовою процесу реформування судової системи. Враховуючи зміни в законодавстві, нові виклики в роботі судових органів, зокрема у сфері цифровізації, потребу в підвищенні рівня правових знань та навичок, тема дисертації є вкрай актуальною. Недостатній рівень професійного розвитку працівників судових органів може призвести до зниження якості правосуддя, збільшення кількості судових помилок, а також до погіршення доступу до правосуддя для громадян.

Крім того, враховуючи інтеграційні процеси України до Європейського Союзу, постає необхідність приведення національних стандартів професійного розвитку працівників судової системи у відповідність до європейських вимог. Це вимагає глибокого аналізу існуючих практик, виявлення прогалин у правовому регулюванні та розробки рекомендацій щодо їх усунення. Саме тому

дослідження Вітрука В.О., спрямоване на комплексний аналіз правового регулювання професійного розвитку працівників судових органів, є надзвичайно актуальним і має важливе значення як для наукової спільноти, так і для практичного застосування результатів дослідження в умовах сучасних правових реформ в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки та рекомендації, представлені у дисертації, є добре обґрунтованими. Вітрук В.О. демонструє високу теоретичну підготовку та вміння використовувати різні наукові методи, зокрема, формально-юридичний, порівняльно-правовий, системно-структурний методи, що забезпечує належний рівень аргументації. Використання широкого спектру наукових підходів позитивно впливає на обґрунтованість отриманих результатів і підтверджує високий рівень володіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Метою наукової дисертаційної роботи є формулювання обґрунтованих теоретико-практичних пропозицій та рекомендацій щодо вирішення проблем правового регулювання професійного розвитку працівників судових органів. Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Варто відзначити чіткість і логічність структури роботи. Дисертація має логічно побудовану структуру, яка дозволяє послідовно розкривати тему дослідження, починаючи від аналізу існуючого стану правового регулювання і завершуючи формулюванням конкретних пропозицій щодо його вдосконалення. Чітка структура сприяє легкому сприйняттю матеріалу та підвищує його наукову цінність. Це також забезпечує цілісність дослідження, дозволяючи читачеві послідовно слідкувати за думками автора і розуміти логіку викладу матеріалу. Загалом структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується

також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Вітрук В.О. успішно виконав поставлене наукове завдання, що полягає в дослідженні правового регулювання професійного розвитку працівників судових органів і розробці пропозицій щодо його вдосконалення. Здобувач демонструє високий рівень володіння методологією наукової діяльності, що проявляється у вмілому застосуванні різних наукових методів та їх поєднанні для досягнення наукових цілей.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати, що наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертаційна робота є першою спробою системно, комплексно та всеоб'ємно з використанням сучасних методів наукового пізнання, з урахуванням новітніх досягнень науки трудового права здійснити розробку аргументованих та обґрунтованих теоретико-практичних рекомендацій та конкретних пропозицій щодо удосконалення правового регулювання професійного розвитку працівників судових органів в Україні.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний, високий ступінь наукової новизни. Дисертація Вітрука В.О. містить ряд нових теоретичних положень, зокрема, щодо ролі цифрових технологій у професійному розвитку працівників судових органів, а також щодо вдосконалення механізмів контролю за реалізацією програм підвищення кваліфікації. Ці положення є добре обґрунтованими і відповідають темі дисертації, що свідчить про високий науковий рівень роботи.

Досить вдалим є аналіз Вітруком О.В. сучасного стану правового регулювання професійного розвитку працівників судових органів (ст. 45-47). Автор здійснює детальний розгляд чинних нормативно-правових актів, виявляє їх сильні та слабкі сторони, що дозволяє сформулювати конкретні пропозиції

щодо вдосконалення правового регулювання. Це сприяє не лише підвищенню ефективності правосуддя, але й зміцненню довіри громадян до судової системи. Такий підхід забезпечує всебічне розуміння проблематики і надає основи для розробки рекомендацій, які можуть бути корисними для практиків і законотворців.

Варто звернути увагу на використання Вітруком О.В. міждисциплінарного підходу в дослідженні (ст. 67-70). Автор поєднує правові, соціологічні та психологічні аспекти професійного розвитку, що дозволяє всебічно розглянути питання і знайти оптимальні шляхи його вирішення. Такий підхід є особливо цінним, оскільки враховує не лише юридичну складову, але й вплив соціальних та психологічних факторів на ефективність професійного розвитку. Це робить результати дослідження більш значущими для практичного застосування, адже вказує на необхідність комплексного підходу до вдосконалення професійної підготовки працівників судових органів.

Доцільним є детальний аналіз зарубіжного досвіду у сфері професійного розвитку працівників судових органів (ст. 83-85). Вітрук О.В. проводить порівняльний аналіз української практики з міжнародними стандартами та пропонує запозичити найкращі практики для підвищення кваліфікації українських працівників судових органів. Це дозволяє адаптувати українську систему до сучасних викликів і підвищити її ефективність. Такий підхід є особливо цінним у контексті інтеграційних процесів України до Європейського Союзу, що вимагає приведення національних стандартів у відповідність до європейських вимог.

Досить вдалим є акцент Вітрука О.В. на ролі цифрових технологій у професійному розвитку (ст. 102-104). Автор детально розглядає можливості та виклики, пов'язані з використанням цифрових інструментів у навчанні та підвищенні кваліфікації працівників судових органів. Це питання є надзвичайно актуальним в умовах сучасного розвитку технологій і потребує особливої уваги з боку правової науки. Акцент на цифровізації вказує на актуальність

дослідження і демонструє готовність автора запропонувати інноваційні підходи до вирішення сучасних проблем у сфері професійного розвитку.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що положення, отримані в результаті проведеного в дисертації дослідження, можуть бути використані у: науково-дослідній роботі – при подальшому опрацюванні правового регулювання професійного розвитку працівників судових органів; правотворчості – при вдосконаленні Кодексу законів про працю, Кодексу суддівської етики, Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Закону України «Про державну службу», Положення про помічника судді, а також інших норм чинного законодавства у сфері правового регулювання професійного розвитку працівників судових органів в Україні; правозастосуванні – у процесі здійснення та проходження професійного розвитку працівників судових органів; освітньому процесі – під час вивчення навчальних дисциплін «Трудове право» та «Теорія держави і права», у процесі підготовки робочих програм і планів, написання підручників, навчальних посібників, курсів лекцій, а також у науково-дослідницькій роботі студентів, слухачів і курсантів.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні результати дисертації, висновки та пропозиції знайшли відображення у п'яти статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, а також у трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях: Перспективні напрямки розвитку юридичної науки у XXI сторіччі» (м. Київ, 17–18 лютого 2021 року); «Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення» (м. Київ, 23 квітня 2021 року); «Актуальні проблеми імплементації наукових досягнень у практичну діяльність» (м. Київ, 19–20 січня 2022 року).

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту

дисертації відповідає вимогам МОН України. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертанта, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом робота відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті роботи відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого наукового дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Водночас у роботі є певні недоліки, які потребують уваги:

1. На сторінці 66 дисертант згадує про вплив реформ на професійний розвиток працівників судових органів, але цей вплив не розкритий достатньо глибоко. Реформи в судовій системі мають суттєвий вплив на професійне становлення працівників і важливо враховувати, як зміни в законодавстві та організації судової системи впливають на процеси навчання та підвищення кваліфікації. Доцільно було б включити більш детальний аналіз того, як саме реформи вплинули на професійний розвиток працівників судових органів, зокрема, як змінилося навчання, які нові вимоги з'явилися, і як працівники адаптуються до цих змін. Це дозволило б краще зрозуміти зв'язок між реформами та професійним розвитком.

2. У дисертації на сторінці 93 зовсім не розглядається питання гендерної рівності у професійному розвитку працівників судових органів. Важливість врахування гендерних аспектів у будь-якій професійній діяльності, особливо в такій важливій сфері, як судова, важко переоцінити. Гендерні бар'єри можуть суттєво вплинути на кар'єрне зростання та можливості професійного розвитку. Дисертація виграла б від включення аналізу гендерних аспектів у професійному розвитку, а також пропозицій щодо забезпечення рівних можливостей для всіх

працівників судових органів незалежно від статі. Це зробило б дослідження більш актуальним та відповідним сучасним викликам.

3. На сторінці 121 дисертант згадує про правові механізми, які забезпечують професійний розвиток працівників судових органів, але відсутня конкретика щодо їх реалізації на практиці. Наприклад не розглядаються детально механізми контролю за виконанням цих вимог та відповідальність за їх недотримання. Недостатня конкретизація може створити ризик формального підходу до впровадження законодавчих норм. Було б доцільно більш детально описати, як саме ці правові механізми реалізуються в повсякденній діяльності судових органів, які органи відповідають за моніторинг і контроль, та які санкції передбачені за недотримання вимог професійного розвитку. Це підвищило б практичну цінність дослідження і зробило його більш корисним для практиків.

4. На сторінці 145 дисертант аналізує професійний розвиток, але не згадує про важливість комунікації між працівниками судових органів як чинник професійного розвитку. Вміння ефективно спілкуватися є ключовим для успішного виконання обов'язків, особливо у сфері правосуддя. Доцільно було б запропонувати заходи для покращення комунікації в межах судової системи, наприклад, регулярні обговорення, обмін досвідом між суддями та іншими працівниками, що сприяло б колективному професійному розвитку і підвищенню ефективності роботи судових органів.

5. На сторінці 192 дисертант наводить список використаних джерел, але кількість джерел, які стосуються саме практичного досвіду у професійному розвитку, є обмеженою. Відсутність достатньої кількості практичних прикладів і кейсів робить дослідження менш прикладним та корисним для практиків. Варто було б включити більше прикладів з практики, аналіз кейсів, що стосуються професійного розвитку працівників судових органів. Це зробило б роботу більш наочною і корисною для тих, хто займається впровадженням програм підвищення кваліфікації.

Ці недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи і можуть бути враховані автором у подальших дослідженнях.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Дисертація Вітрука В.О. відповідає всім вимогам академічної доброчесності. У роботі ретельно дотримані правила цитування, використані джерела подані з відповідними посиланнями, що свідчить про повагу до інтелектуальної власності інших дослідників. Відсутність плагіату і коректне використання наукових джерел підтверджують дотримання здобувачем академічної доброчесності.

Загальні висновки. Дисертаційна робота Вітрука Володимира Олеговича на тему «Правове регулювання професійного розвитку працівників судових органівв Україні» є завершеною, самостійно виконаною кваліфікованою науковою працею, що має вагоме теоретичне і прикладне значення, яка відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року, № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор Вітрук Володимир Олегович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

професор кафедри поліцейського права

Національної академії внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Олексій ДРОЗД